

STORA UTSKOTTETS UTLÅTANDE 1/2006 rd

Statsrådets utredning med anledning av Lissabonstrategin för förbättrad tillväxt och sysselsättning — Finlands nationella handlingsprogram 2005—2008

Statsrådets utredning med anledning av kommissionens rapport om Lissabonstrategin inför rådets vårmöte

Till statsrådet

INLEDNING

Remiss

Stora utskottet mottog den 19 oktober 2005 en utredning från statsrådet i enlighet med 97 § i grundlagen med anledning av Lissabonstrategin för förbättrad tillväxt och sysselsättning — Finlands nationella handlingsprogram 2005—2008 (E 88/2005 rd).

Stora utskottet mottog den 24 januari 2006 en utredning från statsrådet i enlighet med 97 § i grundlagen med anledning av kommissionens rapport om Lissabonstrategin inför rådets vårmöte (E 138/2005 rd). Statsrådet har dessutom lämnat en kompletterande skrivelse 1.VNK 13.02.2006.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överdirektör Anne Brunila, finansministeriet
- specialmedarbetare Antti Romppanen, finansministeriet.

Dessutom har utskottet behandlat ärendet i samband med utredningar om ministerrådets möten och därvid hört

- minister Antti Kalliomäki
- minister Tanja Karpela
- minister Tarja Filatov
- statssekreterare Pertti Rauhio
- statssekreterare Leila Kostiainen.

Samband med andra handlingar

Stora utskottet har fått utlåtanden från finansutskottet (FiUU 30/2005 rd), förvaltningsutskottet (FvUU 28/2005 rd), kommunikationsutskottet (KoUU 17/2005 rd), kulturutskottet (KuUU 1/2006 rd), social- och hälsovårdsutskottet (ShUU 3/2006 rd), ekonomiutskottet (EkUU 4/2006 rd), arbetslivs- och jämställdhetsutskottet (AjUU 1/2006 rd), miljöutskottet (MiUU 36/2005 rd och MiUU 4/2006 rd) samt finansutskottets ställningstagande 24.2.2006; utskottet omfattar statsrådets riktlinjer. Utlåtandena och ställningstagandet ingår som bilagor till utlåtandet och stora utskottet har sänt dem till statsrådet för kännedom.

UTREDNINGARNA

Statsrådets skrivelser har båda två samband med genomförandet av Lissabonstrategin.

I skrivelse E 88/2005 rd redogör regeringen för Finlands nationella handlingsprogram som överlämnats till kommissionen. De största utmaningarna för Finland anses vara trycket från den internationaliserade ekonomin på produktionsstrukturen och arbetsmarknaden och följderna av befolkningens åldrande för arbetsmarknaden och den offentliga ekonomin. Regeringen har som mål att utveckla välfärdssamhället genom att stärka tillväxten, företagsamheten och sysselsättningen och genom att förbättra basservicen.

Finlands handlingsprogram omfattar 11 makro- och mikroekonomiska prioriteringar. De viktigaste makroekonomiska prioriteringarna är ekonomisk stabilitet och en hållbar offentlig ekonomi. De mikroekonomiska prioriteringarna omfattar omstruktureringar som främjar konkurrenskraften och produktiviteten. I sysselsättningspolitiken är målet att förbättra sysselsättningen och arbetsmarknadens funktion.

Skrivelse E 138/2005 rd innefattar kommissionens årliga framstegsrapport inför Europeiska rådet. I den relateras genomförandet av Lissabonstrategin i unionen och medlemsstaterna och Finlands viktigaste ståndpunkter till kommissionens rapport.

Kommissionen anser i sin framstegsrapport att det finns ett politiskt engagemang för målen i Lissabonstrategin. Nu är det dags att skrida till verket. Kommissionen föreslår fyra prioriteringar för att främja tillväxt och sysselsättning. De kräver insatser och partnerskap både på europeisk och nationell nivå.

Kommissionens prioriteringar är 1) investera mera i kunskap och innovation, 2) tillvarata företagspotentialen inte minst är det gäller små och medelstora företag, 3) reagera på globalisering och åldrande och 4) arbeta för en effektiv och integrerad energipolitik i EU.

Kommissionen ber Europas ledare att vid Europeiska rådet i mars åta sig att genomföra prioriteringarna före utgången av 2007.

Kommissionen noterar om Finlands nationella reformprogram att de största utmaningarna på medellång sikt träffar rätt. Det viktigaste är att öka konkurrensen inte minst på tjänstemarknaden. Särskild uppmärksamhet bör fästas också vid fortsatt förvärvsaktivitet bland åldrande arbetstagare. De här frågorna bör tas upp i uppföljningsrapporten 2006.

Regeringens ståndpunkt

Regeringen omfattar i det stora hela kommissionens syn på framstegen med strategin i skrivelse E 138/2005 rd. Men rådets vårmöte bör tydligare än kommissionen lyfta fram globaliseringens möjligheter, en fungerande och effektivare inre marknad och en öppen världsekonomi. Större avseende bör fästas vid att påskynda en produktivitetökning och en innovationspolitik i bred bemärkelse.

Regeringen anser att kommissionens fyra prioriteringar är riktiga och aktuella. Men vi förhåller oss avvaktande till att Europeiska rådet ställer upp detaljerade mål som innebär tydliga ändringar i de integrerade riktlinjer som det antog bara för ett år sedan för 2005—2008.

Regeringen anser att kommissionens fyra prioriteringar kräver följande preciseringar:

— Investera mera i kunskap och innovation. Prioriteringarna täcker rätt väl in investeringar i FoU och utbildning, en innovationsvänlig marknad och en omvärld som uppmuntrar risktagande och innovation. Innovationspolitiken är ett värdefullt exempel på ett delområde av Lissabonstrategin där gemensamma åtgärder på EU-nivå och samordnade nationella åtgärder spelar en viktig roll. Det räcker inte bara med investeringar i och finansiering av innovation och forskning, efterfrågan på innovationer och en fungerande marknad måste också uppmärksammas. Enligt Finlands mening skulle det vara nyttigt att ta upp innovationspolitiken vid rådets vårmöte. Utifrån detta kan förslagen i Ahos rapport om en innovationsvänlig marknad och s.k. strukturell rörlighet inom innovation och forskning bearbetas vidare hösten 2006. Möjligheter-

na att främja ekologiska innovationer och miljöteknik bör också lyftas fram tydligare. Finland tar ställning till tanken om ett europeiskt teknikinstitut längre fram.

— tillvarata företagspotentialen, särskilt den kraft som finns i små och medelstora företag. Prioriteringarna bör kompletteras med bredare hänsyn till marknadstillträde, en fungerande marknad och utveckling av den inre marknaden. Om unionens inre marknad öppnas upp också för tjänster gagnar det Europas konsumenter, skapar nya arbetstillfällen, stärker konkurrensen och sätter fart på den ekonomiska tillväxten. Därför är tjänstedirektivet ett av unionens viktigaste instrument för att främja Lissabonstrategin. En bättre europeisk lagstiftning bör också ses som ett centralt hjälpmedel för bättre tillväxt och sysselsättning. En öppen världsekonomi och global handel är också betydelsefulla

— Reagera på globalisering och åldrande. Det är viktigt att prioriteringarna utgår från en hållbar offentlig ekonomi och lägre skuldsättning. Utöver bättre sysselsättning behöver vi också högre produktivitet. Kommissionens aviserade sysselsättningspolitiska rapport (flexibel trygghet) bör kompletteras med frågor som bättre organisering av arbetet och arbetslivskvalitet. Kvalitetshöjande faktorer bör analyseras samlat

nu när tillgången på arbetskraft börjar mattas av. Jämställdheten mellan kvinnor och män behöver också studeras. Det framgångsrika och balanserade resultatet av WTO:s förhandlingsrunda i Doha stärker det multilaterala handelssystemet och en öppen världsekonomi och stöder den vägen målen i Lissabonstrategin för bättre produktivitet och konkurrenskraft i Europa

— Arbeta för en effektiv och integrerad energipolitik i EU. Prioriteringen är riktig och aktuell. Det är viktigt att hålla vid liv samarbetet och dialogen om energi, inte minst med de olje- och gasproducerande länderna. Vi stöder tanken att EU:s energipolitik måste integreras djupare i EU:s politik för yttre förbindelser för att de yttre förbindelserna ska kunna bidra till ett säkert och tryggt energisystem i Europa som stöder de klimatpolitiska målen. För att fördjupa dialogen krävs det ett starkare engagemang från rådets sida. Rådets roll i de yttre förbindelserna kan förstärkas t.ex. genom att det nuvarande ordförandelandet och kommande ordförandeländer deltar i samarbetet. I mån av möjlighet bör också en regional dimension i samarbetet övervägas. I internationella fora bör EU komma med samordnade synpunkter, med hänsyn till kompetensfördelningen mellan gemenskapen och medlemsstaterna.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Bakgrund

I sitt utlåtande StoUU 1/2005 rd tillstyrkte stora utskottet att Lissabonstrategin fokuseras närmare på tillväxt och sysselsättning. Det underströk att det inte får "betyda att strategins övriga dimensioner åsidosätts, för det går att nå hållbara resultat genom koncentrerad tillväxt och sysselsättning bara om vi samtidigt beslutsamt engagerar oss för hållbar utveckling visavi den sociala dimensionen och miljön. De konkreta åtgärderna i Lissabonstrategin måste bygga på hållbar utveckling och miljöhänsyn samt på en förstärkning av den europeiska sociala modellen."

Utskottet underströk vidare att de nödvändiga reformerna av Lissabonstrategin och uppföljningen av dem bör ta fasta på ett brett politiskt engagemang och deltagande. De nationella parlamenten, arbetsmarknadsorganisationerna och övriga intressegrupper måste engageras i genomförandet.

Stora utskottet är tillfreds med det sätt som regeringen har drivit på det nationella handlingsprogrammet i anknytning till Lissabonstrategin i samarbete med intresseorganisationer och intressegrupper. Riksdagens medverkan i olika faser av behandlingen av Lissabonstrategin

har säkerställts tack vare en omfattande behandling av statsrådets skrivelser i olika fackutskott. Det underlättar behandlingen av enskilda insatser i de nationella handlingsprogrammen i riksdagen.

Allmänt om genomförandet av strategin och Finlands handlingsprogram

Stora utskottet kan omfatta finansutskottets bedömning att EU för tillfället ligger långt från de mål som ställdes upp för fem år sedan. De ambitiösa Lissabonmålen har glidit allt längre bort utom räckhåll och unionens utveckling stampar på stället. Det är absolut avgörande för hela unionens framtid att medlemsstaterna senast nu åtar sig att genomföra reformerna och att omsätta dem i praktiken. Hänsynen till medlemsstaternas särproblem får inte bli ett hinder för att utveckla unionen, utan en konkurrenskraftig och ekonomiskt stark union kräver att alla medlemsstater satsar på och anstränger sig för att uppnå de överenskomna målen.

Finland har klarat sig bra i många internationella jämförelser och vår ekonomi har konstaterats vara rätt konkurrenskraftig. Utskottet anser att många av de reformer och projekt som genomförts hos oss kan tjäna som exempel också för andra EU-länder. Det är viktigt att de nationella handlingsprogrammen är sinsemellan jämförbara och att den kollegiala utvärderingen förbättras.

Finansutskottets bedömning av Finlands nationella handlingsprogram är att det i och för sig är grundligt och rätt och öppet tar upp de stora utmaningarna för vårt samhälle.

Programmet tar upp omvärldsfrågor på medellång och längre sikt, som befolkningens snabbt försämrade åldersstruktur, den minskande arbetskraften, balansen i den offentliga ekonomin, incitamenten för företagen och hushållen och utvecklingen i sysselsättningen och produktiviteten. Men programmet saknar nya öppningar och bygger i första hand på redan existerande dokument, typ regeringsprogrammet, ramar för statsfinanserna 2006—2009, regeringens strategidokument och slutrapporten om ut-

redningen Finland i världsekonomin. En del av åtgärderna i programmet är därmed sådana reformer och projekt som också annars är aktuella.

Stora utskottet omfattar finansutskottets allmänna bedömning av genomförandet av Lissabonstrategin och Finlands nationella handlingsprogram.

Utskottet anser att det viktigaste när strategin genomförs är att medlemsstaterna åtar sig att genomföra den utifrån gemensamma beslut i Europeiska rådet och genom sina egna nationella program. Alla medlemsstater producerar idéer som kan jämföras, bearbetas och genomföras som ett led i deras egna program. Det väsentliga är att göra kollegiala bedömningar och lära sig av varandra.

Enligt utskottets mening är det också viktigt att kommissionen håller fast vid sina mål och vidtar effektivare åtgärder för att hela processen ska fungera bättre. Finland bör försvara kommissionens yttrandefrihet och lyfta fram kommissionens skyldighet att agera och lägga fram också skenbart besvärliga synpunkter och rekommendationer i linje med och inom ramen för de befogenheter som fördragen ger den.

Programmet betoningar och relation till andra politikområden

I sitt utlåtande till stora utskottet ser förvaltningsutskottet positivt på att Finland i sitt nationella handlingsprogram utgår från det ömsesidiga beroendet mellan ekonomi, sysselsättning och social sammanhållning. Välfärdstjänster, jämlikhet, människors starka grundtrygghet och säkerhet bidrar till en stark konkurrenskraft och kan förväntas öka i betydelse i framtiden. Enligt utskottet är det viktigt att målen genomförs i samarbete med arbetsmarknads- och näringslivsorganisationerna, det civila samhället och tredje sektorn.

Social- och hälsovårdsutskottet menar att Finlands nationella Lissabonprogram ställer som mål en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar utveckling. Det påpekar vidare att ekonomin och sysselsättningen utvecklas gynnsammare i länder som satsar på social trygghet. Bäst har Sverige, Danmark och Finland klarat av målen med Lissabonstrategin tack vare sitt skattefinansierade välfärdssystem och sin breda offentliga sektor. Enligt programmet ska den ekonomiska politiken och samhällspolitiken över lag garantera att den förnyelse som konkurrenskraften kräver höjer välfärden, ökar sysselsättningen, förbättrar miljösituationen och bidrar till social sammanhållning. Utskottet ser positivt på att det nationella handlingsprogrammet i högre grad bygger på det ömsesidiga beroendet mellan de här områdena och betydelsen av att de är i balans än vad kommissionens meddelande gör. Den ekonomiska stabiliteten och tillväxten är viktiga för välfärden. Å andra sidan kräver en ekonomisk tillväxt fungerande välfärdstjänster och en adekvat social trygghet. Det är nödvändigt att balansen mellan den ekonomiska tillväxten och sociala sammanhållningen bättre kommer fram också i konkreta åtgärder för att genomföra handlingsprogrammet.

Riksdagens miljöutskott konstaterar att begreppet hållbar utveckling införlivades med Lissabonstrategin efter toppmötet i Göteborg. I den förnyade Lissabonstrategin utgör hållbar utveckling en synlig del av strategin för bättre tillväxt och sysselsättning. Lissabonstrategin och strategin för hållbar utveckling är tillsammans av grundläggande betydelse för den europeiska finans- och samhällsmodellen.

För kulturutskottet är det viktigt att Finland är tillräckligt attraktivt för etablering av forskning, utveckling, innovation och företagsamhet som kräver spetskunskap. Vi kan göra mycket för att öka attraktiviteten genom att etablera nationella kunskapscentra runt om i landet. Vi måste lära oss utnyttja våra starkheter i betydligt större omfattning och kombinera vårt högkvalitativa vetenskapliga kunnande, en fruktbar innovationsmiljö, högkvalitativa välfärdstjänster och en ren och trivsam livsmiljö.

Stora utskottet omfattar fackutskottens allmänna överväganden om relationen mellan strategin och övriga politikområden. De understryker i likhet med stora utskottets tidigare utlåtande (StoUU 1/2005 rd) det ömsesidiga beroendet mellan olika delområden av samhällspolitiken.

Utskottet påpekar dessutom att det krävs fortsatta ansträngningar för att samordna grunden för företagsbeskattningen och för att harmonisera minimibestämmelserna om miljöbeskattning.

Investeringar i kunskap och innovation

Satsningar på FoU och innovation — större efterfrågan för att ge fler innovationer

Riksdagens kulturutskott ser i sitt utlåtande positivt på att de offentliga FoU-anslagen i Finland höjs med 5—7 procent per år med målet att få upp investeringarna i FoU till fyra procent av bnp fram till utgången av årtiondet. Kulturutskottet inskräpper att det är nödvändigt för vår nationalekonomi att nå en nivå om 4 procent av bni om vi vill bevara vår kunskapsbaserade konkurrenskraft.

Finansutskottet noterar i sin tur att det med hänsyn till de internationella utmaningarna på vissa punkter kan vara skäl att ställa målen ännu högre. Våra riktlinjer t.ex. för kunskap och innovation har i sig visat sig vara bra, men FoU-satsningarna har ännu inte genererat tillräckligt med innovationer och nya företag. Dessutom har flera andra EU-länder och länder i Fjärran Östern antagit en kunskaps- och innovationsbaserade strategi. I takt med globaliseringen hårdnar konkurrensen om de bästa kunskaperna och företagen. För att klara sig också framöver måste Finland visa större beslutsamhet för att locka hit innovativa företag och spjutspetskunskap.

Kulturutskottet påpekar i sitt utlåtande att FoU-resurserna ska utnyttjas effektivare genom noggrannare val av utvecklingsområden och nya internationellt konkurrenskraftiga vetenskapliga och tekniska spetsenheter och kunskapscentra.

tra. Det betyder i praktiken längre specialisering i branscher där vi kan utveckla vårt spjutspetskunnande. Högskolorna bör profilera sig enligt sina starkheter för att det ska uppstå ett konstruktivt samarbete med högskolor och andra aktörer i stället för konkurrens på samma områden. Men det kräver att högskolorna identifierar sina starkheter och kompetensområden bättre. Utskottet konstaterar om EU:s strukturfondsmedel att det är motiverat att fokusera dem på forskning och utveckling.

Ekonomiutskottet noterar i sitt utlåtande att kommissionens approach i stor utsträckning hänger samman med finansieringen av innovationer. Infallsvinkeln är för snäv och bör vidgas i den riktning regeringen visar. Det handlar om utveckling och utnyttjande av kunskap i stor skala och om att ta i anspråk gemenskapens resurser såväl inom vetenskapssamhället som i företagen. Företagens roll kan inte understrykas nog i sammanhanget. Utan ett företagsklimat som uppmuntrar tillväxt och utveckling uppstår ingen efterfrågan på innovationer och ingen ny affärsverksamhet.

Stora utskottet omfattar i enlighet med fackutskottens utlåtanden regeringens policy för FoU-satsningar som syftar till att de nationella FoU-satsningarna ska höjas till fyra procent av bnp fram till utgången av årtiondet.

Stora utskottet omfattar i enlighet med ekonomiutskottets utlåtande också den syn som regeringen har på att det utöver en adekvat satsning på innovation också behövs en marknad som främjar efterfrågan på och ekonomiskt utnyttjande av innovationer. Detta framhålls också i rapporten "Creating an Innovative Europe" från en oberoende expertgrupp som arbetat under Esko Aho's ledning. Utskottet tillstyrker regeringens avsikt att ta upp efterfrågan på innovationer till fortsatt beredning under Finlands EU-ordförandeskap.

Miljöinnovationer och miljöteknik

Enligt finansutskottet har miljötekniken redan länge varit ett högprioriterat FoU-område i Finland, men det återstår en hel del tillväxtpotential. Det är viktigt att vi satsar på mer avancerad miljöteknik och på export av vår miljöteknik och miljökompetens.

Miljöutskottet anser att ekologiska innovationer har stor potential med tanke på miljöns tillstånd och konkurrenskraften och att de bör främjas för att handlingsprogrammet för miljöteknik ska ha framgång. Målet för främjade ekologiska innovationer har ett starkt samband med ambitionen i kommissionens strategi för hållbar utveckling att förbereda ett handlingsprogram för hållbar produktion och konsumtion.

Stora utskottet omfattar fackutskottens överväganden och stöder regeringens policy att insatserna för att främja ekologiska innovationer och miljöteknik tydligare bör lyftas fram i det fortsatta arbetet med Lissabonstrategin.

Insatser för att främja företagsamhet, produktivitet, den inre marknaden och en öppen världsekonomi

Insatser för att främja den inre marknaden och produktiviteten

Riksdagens ekonomiutskott anser att Lissabonmålen kräver att medlemsstaterna engagerar sig i att utveckla både den inre marknaden och den globala ekonomin. Inom gemenskapen har det på senare tid funnits en klart ökad tendens mot protektionism inte minst i relation till tredje länder. En sådan atmosfär är inte bra för det fortsatta arbetet och därför bör Finland i linje med regeringens ståndpunkt aktivt driva på en syn som talar för globaliseringens möjligheter och en öppen världsekonomi.

Ekonomiutskottet vill speciellt peka ut tjänstesektorn som omfattar ett brett spektrum av områden från byggande till finansmarknader. En öppen inre marknad för tjänster bör tydligare uppfattas som en nationell fördel och en positiv möjlighet för både företag och konsument. Att

höja arbetets produktivitet är en utmaning för hela EU. Hos oss behövs det speciellt i tjänstesektorn. För att vi fullt ut ska kunna utnyttja den öppna marknaden bör vi satsa på tekniska innovationer, tjänsteinnovationer och metodologiska innovationer. Deras betydelse för välfärden och konkurrensen kommer att öka, anser utskottet.

Enligt social- och hälsovårdsutskottet prioriteras inom området social trygghet framför allt en effektiv offentlig sektor, en mer ekonomisk verksamhet och bättre tjänster. Utskottet understryker att tillgången till och kvaliteten på den offentliga sektorns tjänster kan förbättras genom att strukturer och metoder för serviceproduktionen ses över, genom specialisering och storskalighet och genom effektivare utnyttjande av data- och kommunikationstekniken. Om välfärdstjänster konkurrensutsätts bör tjänsternas speciella natur beaktas och medborgarna garanteras tillgång till långsiktiga och högkvalitativa tjänster. Också allmännyttiga frivilligorganisationers möjligheter och resurser bör tillvaratas och tryggas vid öppen konkurrens.

Stora utskottet omfattar regeringens ståndpunkter enligt fackutskottens överväganden. Det konstaterar om tjänstedirektivet att det tar ställning till detaljerna i förslaget när regeringen har tillställt riksdagen en kompletterande skrivelse om kommissionens ändrade förslag.

Stöd för små och medelstora företag

Enligt arbetslivs- och jämställdhetsutskottet föreslår kommissionen för att tillvarata små och medelstora företags företagspotential bland annat en särskild metod för att mäta administrativa kostnader för att det ska gå att jämföra de administrativa bördorna i olika länder. Utskottet tillstyrker förslagen, också förslaget att underlätta rekryteringen av en första anställd person. I Finland vore det viktigt att höja etableringsintresset och motarbeta rädslan för misslyckande. Små och medelstora företag behöver också stöd för att få i gång det innovationsfrämjande arbetet.

Miljöutskottet understryker att små miljöteknikföretag behöver stöd för kommersialisering och marknadsutveckling, för att främja sin export och för att kartlägga behoven och potentialen på exportmarknaden. Det är viktigt att skapa affärsverksamhetsmodeller som bygger på nätverk och partnerskap mellan företag för att uppnå trovärdighet på marknaden genom kritisk massa. Företagsfinansieringen bör målmedvetet främjas genom stöd för pilotprojekt och referensorgan. Nya finansiella modeller behövs för att sprida riskerna med miljötekniska investeringar. Utskottet anser att det för att stimulera uppkomsten av nya teknikprojekt behövs klara långsiktiga riktlinjer som aktörerna kan bygga sina lönsamhetskalkyler och investeringsbeslut på.

Stora utskottet omfattar synpunkterna i fackutskottens utlåtanden och regeringens ståndpunkt.

Arbetslivsfrågor bör tas upp som ett sätt att reagera på globalisering och åldrande

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet understryker att omställningarna i arbetslivet och förändringarna i jämställdheten spelar en betydande roll också för målen med de övriga prioriteringarna i strategin. Det är nödvändigt med reformer på arbetsplatsen för att förbättra arbetsklimatet och öka arbetstagarna medinflytande om man vill att satsningarna på kompetens och innovation ska ge större utdelning i form av högre produktivitet och fler arbetstillfällen och välfärden tryggas i Finland och Europa.

Enligt utskottet är det ett centralt villkor för innovation på arbetsplatsen att man kontinuerligt upprätthåller och förbättrar hela personalens kompetens. Med hänsyn till att arbetskraftsbristen först blir aktuell just bland de yrkesskickliga arbetarna är det viktigt att regeringen i samråd med arbetsmarknadsorganisationerna vidtar åtgärder för att upprätthålla och förbättra deras kunskaper som arbetar med sådana uppgifter. Hög kompetens och fortsatt förbättring av yrkeskunskaperna gör det lättare att byta arbetsplats

när omstruktureringar och saneringar av produktionen hotar.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet menar att kommissionens formulering om s.k. flexibel trygghet (flexisecurity) möjligen kan tolkas så att förutsättningar för socialt jämlik behandling kan uppstå bara genom avveckling av arbetslivets trygghetsstrukturer. Utskottet ser det inte som motiverat att arbetslivet och konkurrenskraften utvecklas utifrån kostnadskonkurrens. Det vore inte en sådan "huvudväg" för bättre kompetens som anges i regeringens konkurrenskraftstrategi och som ILO-kommissionen för globaliseringens sociala dimension rekommenderar för utvecklade länder. Produktivitet och konkurrenskraft bör inte sökas i kostnadskonkurrens utan i ett arbetsliv som bygger på innovation och kunskap. Säkra anställningar är ett centralt villkor för att frigöra arbetstagarnas kreativa kapacitet.

Utskottet påpekar vidare att kommissionen i sin bedömning av Finlands nationella reformprogram anser att vi måste fästa större uppmärksamhet vid att integrera bl.a. invandrare och handikappade i arbetslivet. Utskottet omfattar kommissionens syn och understryker att invandrarna och de handikappade utgör en betydande arbetskraftsreserv som bör utnyttjas bättre. Bättre möjligheter att sysselsätta invandrare och handikappade förebygger deras utanförskap och minskar diskrimineringen av dem.

Stora utskottet omfattar regeringens ståndpunkt — med fackutskottets anmärkningar — att kommissionens rapport om flexibel trygghet bör kompletteras med frågor som bättre organisering av arbetet och arbetslivskvalitet. Vidare understryker utskottet regeringens ståndpunkt att produktivitetsförbättrande faktorer bör analyseras samlat nu när tillgången på arbetskraft börjar mattas av.

Energi och infrastruktur

Ekonomiutskottet anser att kommissionens mest betydelsefulla nya giv är att lyfta fram energipolitiken bland de fyra främsta prioriteringarna.

Det är ett i högsta grad nödvändigt tillägg. En av de viktigaste faktorerna för Lissabonstrategin är att säkra tillgången till energi till skäligen priser och att minska beroendet av importerad energi i gemenskapen. Utskottet menar att regeringens syn på den gemensamma energipolitiken är något försiktig. Regeringens åsikt om energisektorn är att det behövs gemenskapsåtgärder närmast inom det internationella samarbetet. Utskottet framhåller att Finlands allmänna strategi när det gäller en fungerande och bättre inre marknad tydligare bör omfatta också energisektorn, som i det här avseendet fortfarande står inför stora utmaningar.

Enligt miljöutskottet lyfter kommissionen i sin rapport med avvikelse från tidigare praxis fram energieffektiviteten och förnybara energikällor samt behovet av en gemensam europeisk energipolitik. För miljöfrågor och en hållbar utveckling är det positivt att energifrågorna får mera plats i Lissabonstrategin, men det gäller samtidigt att se till att främjad miljöteknik och ekologiska innovationer som nu ådragit sig mindre uppmärksamhet får en synligare plats.

Miljöutskottet noterar att Finlands nationella handlingsprogram bara innehåller hänvisningar till den energi- och klimatstrategi som är under beredning. Därför bör programmet kompletteras med denna punkt när strategin har blivit antagen.

Kommunikationsutskottet ser positivt på att en av prioriteringarna i programmet gäller bättre informations-, kommunikations- och transportförbindelser. Ett annat viktigt inslag är arbetet med att förbättra den nödvändiga infrastrukturen i informationssamhället och att främja utnyttjandet av informationsteknik. Regeringens informationssamhällsprogram och bredbandsstrategi är de viktigaste redskapen att reagera på utmaningarna med. Utskottet uppmärksammar vissa informationssäkerhetsaspekter och menar att frågan om bättre nätsäkerhet bör tas upp i strategin.

Förvaltningsutskottet påpekar att den minskande och åldrande befolkningen, de långa avstånden och den dåliga tillgängligheten i glest bebodda områden och på landsbygden ställer

särskilda krav på de kommunala tjänsterna, infrastrukturen och näringsverksamheten. Det är viktigt att identifiera skillnaderna mellan regionerna och att satsa stort på kunskap och innovation. Stora stadsområden spelar en särskild roll i den regionala utvecklingen och som samhällsekonomiska drivfjädrar.

Stora utskottet omfattar fackutskottens åsikter. Det understryker i likhet med eko-

nomiutskottet i dess utlåtande att Finland tydligare bör lyfta fram energisektorn som en konkurrensfaktor.

Utlåtande

Stora utskottet meddelar

att utskottet omfattar statsrådets ståndpunkt med synpunkterna ovan.

Helsingfors den 10 mars 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jari Vilén /saml
vordf. Antti Kaikkonen /cent
vordf. Kimmo Kiljunen /sd
medl. Mikko Elo /sd
Merikukka Forsius /gröna
Heidi Hautala /gröna
Pertti Hemmilä /saml
Toimi Kankaanniemi /kd
Johannes Koskinen /sd
Miapetra Kumpula-Natri /sd
Markku Laukkanen /cent
Marjo Matikainen-Kallström /saml
Outi Ojala /vänt

Susanna Rahkonen /sd
Juha Rehula /cent
Jouko Skinnari /sd
Astrid Thors /sv
Kimmo Tiilikainen /cent
Tapani Tölli /cent
Kari Uotila /vänt
Jan Vapaavuori /saml
Matti Väistö /cent
ers. Jouko Laxell /saml
Pentti Tiusanen /vänt
Jutta Urpilainen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Pekka Nurminen.